

Економіка/5. Інвестиційна діяльність та
фондові ринки

Циганюк Д.Л.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

**ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНОГО
АНАЛІЗУ ДЛЯ ОЦІНКИ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ**

Класична модель ціноутворення реалізується через такі фактори як попит та пропозиція, причому зі зростанням ціни попит зменшується, внаслідок чого зростає пропозиція і навпаки, в результаті цього формується стійка рівновага. Така модель ціноутворення має місце, коли мова йде про конкретний товар, який має власну цінність, як засіб задоволення потреб покупця. [1]

Акцію також можна розглядати як специфічний товар. З одного боку акція має цінність як документ, що засвідчує право голосу на зборах акціонерів, а отже участь в управлінні підприємством. З іншого боку вона дає право на отримання частини прибутку підприємства у вигляді дивідендів та частини активів підприємства у разі його ліквідації. Проте це не єдині фактори, що впливають на формування вартості акцій.

У світовій та вітчизняній науці існують спеціальні методики розрахунку вартості бізнесу та визначення справедливої вартості акцій як складової цього бізнесу – так званий фундаментальний аналіз. Основні його положення стосуються визначення справедливої вартості акції (або іншого цінного паперу) ґрунтуючись на показниках діяльності емітента, стану економіки країни, галузі, сектору та перспективах їх подальшого розвитку. Тобто аналізуються фундаментальні економічні фактори. Дж. Мерфі наводить таке визначення: «предметом дослідження фундаментального аналізу є економічні сили попиту та пропозиції, які призводять до коливання

цін, тобто змушують їх іти вгору, вниз або залишатися на існуючому рівні. У фундаментальному підході аналізуються всі фактори, які так чи інакше впливають на ціну товару. Робиться це для визначення внутрішньої або дійсної вартості товару». [2]

Загалом у фундаментальному аналізі слід виділити наступні групи факторів, які безпосередньо впливають на ринок:

- 1) Економічні;
- 2) Політичні;
- 3) Чутки та очікування.

Економічні фактори. За своєю важливістю вони, безумовно, займають перше місце серед усіх інших. До основних економічних факторів відносяться:

- основні макроекономічні показники;
- торгові переговори;
- засідання центральних банків;
- зміни грошово-кредитної політики;
- засідання економічних або торгових союзів;
- зміни грошово-кредитної політики;
- виступи голів центральних банків, урядів, міністрів фінансів, визначних економістів-теоретиків і практиків, маркет-мейкерів відносно змін в економічній політиці, ситуації на валютному ринку, економічної ситуації в країні або їх прогнози;
- валютні інтервенції;
- зміни на суміжних ринках;

Фундаментальний аналіз базується на вивченні макроекономічних показників, причому вивчаються не стільки абсолютні їх значення, скільки зміни їх значень – зростання, незмінність або падіння.

Політичні фактори. До них відносяться: війни, зміна керівництва держави, політичні скандали, терористичні акти, зміни державного устрою, революції т.п. Також до них відносяться стабільність законодавства,

ефективність діяльності правової системи, взаємопроникнення бізнесу і державної влади. Часто також проводяться так звані «уявні інтервенції» - виступи керівників держави (органу грошово-кредитного регулювання) з оголошенням наміру провести інтервенцію, при цьому реально це навіть не планується. Не зважаючи на це, такі інтервенції також можуть давати позитивний ефект. Остання група факторів лише опосередковано відноситься до фундаментального аналізу, оскільки їх вплив на ринок сильно залежить від його чутливості та еластичності.

В українських реаліях пріоритетні фактори фундаментального аналізу дещо міняються місцями. На першому місці будуть політичні фактори, на другому – економічні, потім чутки та очікування. Це можна пояснити стабільною політичною нестабільністю яка укорінилася в Україні останніми роками, взаємопроникненням бізнесу і влади, в результаті чого законодавчу владу в країні, по-суті, здійснюють бізнесмени, та переважанням у владі інтересів особистих або кланових над загальнодержавними. А в таких умовах і економічні фактори не будуть мати всієї повноти ринкового впливу.

Як висновок слід зазначити, що ефективність фундаментального аналізу в Україні буде досить низькою, оскільки навіть офіційні макроекономічні показники, які використовуються для аналізу, часто не відображають реальної економічної ситуації. Отже, слід розробляти окрему систему аналізу ринкових та неринкових фундаментальних факторів, яка насправді дасть змогу прогнозувати подальший розвиток подій.

Література:

1. Кветна І.Р., Кветний Р.Н., Шкарпета А.В. Механізми та моделі ціноутворення на світових фінансових ринках [Текст] : Монографія . – Вінниця: «Універсум», 2005. – 221с.
2. Джон Дж. Мэрфи Технический анализ фьючерсных рынков. Теория и практика [Текст]. – «Євро», 2006. – 592с.